

Kennisgeving op grond van artikel 8, eerste lid, van richtlijn nr. 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 98/48/EG van 20 juli 1998 (PbEG L 217).

1. Speciale code

2. Lidstaat

Nederland

3. Dienst die de kennisgeving verzendt

Ministerie van Financiën

Dienst Douane/CDIU, Team Beheer en registratie, Afdeling technische regelgeving

Postbus 30003

9700 RD Groningen

Tel + 31 50 523 9178

Fax + 31 50 523 9219

4. Nummer van de kennisgeving

5. Titel

Ontwerp-besluit tot wijziging van het Kiesbesluit (goedkeuring van stembalies voor meer dan één stemming tegelijk)

6. Beoogde producten of diensten

Stembalies voor het gebruik bij de verkiezingen van algemeen vertegenwoordigende organen.

7. Kennisgeving op grond van een ander communautair besluit

Niet van toepassing.

8. Korte inhoud

In Nederland kan bij de verkiezingen alleen met stembalies worden gestemd die zijn goedgekeurd door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ten behoeve van deze keuring zijn voorwaarden voor stembalies vastgelegd in de Kieswet, het Kiesbesluit en de daarop gebaseerde Regeling voorwaarden en goedkeuring stembalies 1997. Daarbij wordt een aantal functionele eisen gesteld m.b.t. de betrouwbaarheid, gebruikersvriendelijkheid en ter waarborging van het geheime karakter van de stemming. Niet wordt bepaald op welke wijze in technisch opzicht aan deze voorwaarden voldaan moet worden. Dit staat derhalve vrij aan de producenten.

Stembalies kunnen onder de huidige regelgeving worden goedgekeurd voor het gebruik tijdens (maximaal) twee stemmingen tegelijkertijd. Met de onderhavige wijziging van het Kiesbesluit wordt beoogd, de goedkeuring van stembalies mogelijk te maken voor het gebruik bij meer dan twee stemmingen tegelijkertijd. Van meer dan twee stemmingen tegelijkertijd kan sprake zijn, indien op één dag bijvoorbeeld gemeenteraadsverkiezingen, deelgemeenteraadsverkiezingen en een referendum worden gehouden.

Artikel I, onderdeel G, van het onderhavige ontwerp-besluit (wijziging van artikel J 14a van het Kiesbesluit) bevat mogelijk een technisch voorschrift.

De regels inzake de voorwaarden en de goedkeuring van stembalies zijn in 1997 genotificeerd (notificatienummer 97/0062/NL).

61072006

9. Beknopte motivering

Diverse typen stemmachines zijn technisch reeds voorbereid op het gebruik bij meer dan twee stemmingen tegelijkertijd. Stemmachines kunnen op grond van de huidige regelgeving echter slechts worden goedgekeurd voor het gebruik tijdens maximaal twee stemmingen tegelijkertijd. Op dit moment is een voorstel voor een Tijdelijke referendumwet aanhangig bij de Eerste Kamer. Indien dit voorstel tot wet wordt verheven en in werking treedt, is een toename te verwachten van het aantal malen dat méér dan twee stemmingen tegelijkertijd plaatsvinden. Het is gewenst dat daarbij stemmachines kunnen worden ingezet. Het onderhavige ontwerpbesluit beoogt de goedkeuring van stemmachines voor dat gebruik mogelijk te maken.

Notificatie aan het secretariaat van de Wereld Handelsorganisatie is niet nodig, aangezien de ontwerp-wijziging van het Kiesbesluit (die beoogt de toepassingsmogelijkheden van stemmachines te verruimen ten opzichte van de huidige regeling) geen significante handelsbelemmering oplevert.

10. Referentiedocumenten - basisteksten.

Het ontwerp-besluit is gebaseerd op de artikelen J 6 en J 33, eerste lid, van de Kieswet (bijlage 2). Voorts is de huidige tekst van de artikelen J 14 en J 14a bijgevoegd (bijlage 3).

11. Beroep op dringende reden

Neen.

12. Motivering van het beroep op dringende reden

Niet van toepassing.

13. Vertrouwelijkheid

Neen.

14. Fiscale of financiële maatregel

Neen.

Bijlagen

1. Ontwerp-besluit tot wijziging van het Kiesbesluit (goedkeuring van stemmachines voor meer dan één stemming tegelijk).
2. Artikelen J 6 en J 33 van de Kieswet
3. Artikelen J 14 en J 14a van het Kiesbesluit

Besluit van
tot wijziging van het Kiesbesluit
(goedkeuring van stembalies
voor meer dan één stemming tegelijk)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau,
enz. enz. enz.
Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van
22 maart 2001, nr. CW01/61806;
Gelet op de artikelen J 6 en J 33, eerste lid, van de Kieswet;
Gezien het advies van de Kiesraad van 24 november 2000, nr. KR00/U98085;
De Raad van State gehoord (advies van, nr.);
Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties van, nr.;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Kiesbesluit wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel G 1, eerste lid, wordt "Onze Minister van Binnenlandse Zaken" vervangen door:
Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

B

In artikel H 3, eerste lid, wordt "Onze Minister van Binnenlandse Zaken" vervangen door:
Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

C

In artikel I 1, tweede lid, wordt "ministerie van Binnenlandse Zaken" vervangen door:
ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

D

In artikel J 9 wordt "een andere stemming plaatsvindt" vervangen door: een of meer
andere stemmen plaatsvinden.

E

Artikel J 12a komt te luiden:

Artikel J 12a

Indien zowel voor de stemming ingevolge de Kieswet als voor een andere stemming
stembalies worden gebruikt, kan de burgemeester besluiten dat de stembalies
tevens voor de andere stemming worden gebruikt, mits Onze Minister van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties daarvoor ingevolge artikel J 14a goedkeuring heeft verleend.

31072006

F

Artikel J 14 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt "Onze Minister van Binnenlandse Zaken" vervangen door: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
2. In het derde lid wordt "Onze Minister van Binnenlandse Zaken" vervangen door: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

G

Artikel J 14a wordt gewijzigd als volgt:

1. Het eerste lid komt te luiden:
 1. Een stemmachine mag slechts voor meer dan één stemming tegelijkertijd worden gebruikt, indien Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de stemmachine voor dit gebruik heeft goedgekeurd. Het besluit tot goedkeuring vermeldt het maximale aantal stemmen dat met de stemmachine tegelijkertijd mag worden uitgevoerd.
2. In het tweede lid wordt "Onze Minister van Binnenlandse Zaken" vervangen door: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

H

In artikel J 14b, tweede lid, wordt "Onze Minister van Binnenlandse Zaken" vervangen door: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

I

Artikel J 15a wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt de zinsnede "andere doeleinden dan verkiezingen" vervangen door: andere doeleinden dan stemmen.
2. Het tweede lid komt te luiden:
 2. Het eerste lid is niet van toepassing op onderdelen van de stemmachine ten aanzien waarvan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij de goedkeuring van de stemmachines of naar aanleiding van een daartoe strekkende aanvraag heeft beslist dat zij voor andere doeleinden dan stemmen gebruikt mogen worden.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJSRELATIES,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

De onderhavige wijziging van het Kiesbesluit heeft in de eerste plaats tot doel, het gebruik van stembalies voor meer dan twee stemmingen tegelijk mogelijk te maken. In de tweede plaats wordt beoogd, de bepaling betreffende de toelaatbaarheid van het gebruik van stembalies voor andere doeleinden dan verkiezingen die door de Kieswet worden gereguleerd, te verduidelijken. Ten slotte wordt door middel van dit besluit de aanduiding "Onze Minister van Binnenlandse Zaken" in het Kiesbesluit telkens vervangen door de actuele aanduiding "Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties".

Het ontwerp van de onderhavige wijziging is voorgelegd aan de Kiesraad, die bij brief van 24 november 2000, nr. KR00/U98085, advies heeft uitgebracht.

Het ontwerp-besluit is op gemeld aan de Commissie van de Europese Unie (notificatienummer/ / NL) ter voldoening aan artikel 8, eerste lid, van richtlijn nr. 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zoals gewijzigd bij richtlijn nr. 98/48/EG van 20 juli 1998 (PbEG L 217).

Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdelen A, B, C, F en H

Deze onderdelen betreffen uitsluitend een actualisering van de aanduiding van de desbetreffende minister, respectievelijk het desbetreffende ministerie.

Onderdeel D

Artikel J 6 van de Kieswet ziet niet uitsluitend op het samenvallen van een verkiezing op grond van de Kieswet met één andere, door de gemeenteraad uitgeschreven stemming, maar biedt tevens de mogelijkheid dat naast de stemming ingevolge de Kieswet meer dan één andere stemming plaatsvindt.¹ Daarbij kan gedacht worden aan, bij voorbeeld, de combinatie van een gemeenteraadsverkiezing, een deelgemeenteraadsverkiezing en een referendum. In de gewijzigde tekst van artikel J 9 Kiesbesluit wordt dit uitgangspunt thans duidelijker verwoord.

Onderdelen E en G

Op grond van het oude artikel J 14a, eerste lid, van het Kiesbesluit mocht een stemmachine, mits door de minister van Binnenlandse Zaken voor dit gebruik goedgekeurd, slechts voor ten hoogste twee stemmingen tegelijkertijd worden gebruikt. Deze mogelijkheid werd met het oog op combinatie van stemmingen geopend bij Besluit van 9 april 1997 tot wijziging van het Kiesbesluit inzake het stemmen door middel van elektronische stembalies (Stb. 1997, 164). In de nota van toelichting bij dat besluit werd opgemerkt, dat bij een combinatie van stemmingen in de eerste plaats valt te denken aan de combinatie van een ingevolge de Kieswet voorgeschreven stemming met een andere, door de gemeente uitgeschreven stemming (bijvoorbeeld de combinatie van een gemeenteraadsverkiezing met een deelgemeenteraadsverkiezing of een referendum. Als tweede voorbeeld werd genoemd het samenvallen van twee in de Kieswet geregelde stemmingen, zoals zich op 3 maart 1999 in een gedeelte van Noord-Brabant heeft voorgedaan (samenvallen van verkiezingen voor gemeenteraden en provinciale staten ten gevolge van een herindeling).

De afgelopen jaren zijn er stembalies op de markt gebracht, die technisch gezien zijn voorbereid op het gebruik voor meer dan twee stemmingen tegelijkertijd. Deze stembalies konden echter op grond van het oude artikel J 14a, eerste lid, van het Kiesbesluit slechts worden goedgekeurd en gebruikt voor ten hoogste twee stemmingen tegelijkertijd. In de nota naar aanleiding van het verslag van de Tweede Kamer betreffende het voorstel voor een Tijdelijk referendumwet werd gewezen op de beperkingen die de oude bepaling bevatte indien tegelijkertijd bijvoorbeeld een verkiezing op grond van de Kieswet wordt gecombineerd met meer dan één referendum, of met een referendum en een deelgemeenteraadsverkiezing. Daarom werd aangekondigd dat in het Tijdelijk referendumbesluit een aparte voorziening zou worden getroffen voor het gebruik van stembalies voor meer dan twee

¹ Zie onder meer kamerstukken II 1985/86, 19 629, nr. 3, blz. 2.

stemmingen tegelijkertijd.² Bij nader inzien verdient het de voorkeur de goedkeuring en het gebruik van stemmachines voor meer dan twee stemmingen tegelijkertijd niet in het Tijdelijk referendumbesluit, maar in het Kiesbesluit te regelen. De volgende overwegingen hebben hiertoe geleid.

De eisen die aan stemmachines worden gesteld, zijn opgenomen in het Kiesbesluit en de daarop gebaseerde Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997. Op grond van het Tijdelijk referendumbesluit worden bij het raadgevend correctief referendum slechts stemmachines gebruikt, die voor het gebruik bij verkiezingen zijn goedgekeurd en derhalve aan de eisen voldoen, die in en krachtens het Kiesbesluit zijn gesteld. Zoals de Kiesraad in zijn advies betreffende het onderhavige besluit terecht aangeeft, is het bovendien zo dat artikel J 6 van de Kieswet - dat mede de grondslag vormt voor de onderhavige wijziging van het Kiesbesluit - het houden van meer dan twee stemmingen op één dag mogelijk maakt. Vanuit systematisch oogpunt is het daarom gewenst om de goedkeuring van stemmachines en de toelating van het gebruik van stemmachines in het geval van een combinatie van meer dan één stemming als bedoeld in artikel J 6 van de Kieswet in en krachtens het Kiesbesluit te regelen.

Een meer praktische reden om een en ander niet in het Tijdelijk referendumbesluit, maar in het Kiesbesluit te regelen, heeft te maken met het feit dat gemeenten ook naast de Tijdelijke referendumwet behoefte kunnen hebben aan de mogelijkheid om hun stemmachines voor meer dan twee stemmingen tegelijkertijd te mogen gebruiken, bijvoorbeeld in verband met een referendum dat op een plaatselijke referendumverordening is gebaseerd. Indien de goedkeuring van een stemmachine voor het gebruik bij meer dan twee stemmingen in het Tijdelijk referendumbesluit zou worden geregeld, zou de goedkeuring van rechtswege komen te vervallen zodra het Tijdelijk referendumbesluit expireert. Die situatie is niet gewenst.

In artikel 14a (nieuw) is vastgelegd dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dient te bepalen, welk aantal stemmingen ten hoogste met de desbetreffende stemmachine tegelijkertijd mag worden uitgevoerd. De Kiesraad heeft in zijn advies aangegeven van een dergelijke bepaling geen voorstander te zijn. Het aantal stemmingen waarvoor een stemmachine die geschikt is voor gebruik voor verscheidene stemmingen tegelijkertijd kan worden ingezet, is volgens de raad afhankelijk van het type stemming (bijvoorbeeld voor een verkiezing voor een vertegenwoordigend orgaan of voor een referendum). Praktisch zal het dan ook niet goed mogelijk zijn, aldus de raad, om in een goedkeuringsbesluit aan te geven voor hoeveel stemmingen tegelijkertijd de stemmachine mag worden gebruikt. De Kiesraad adviseert daarom uit te gaan van goedkeuring van de stemmachine voor het gebruik voor één stemming of voor het gebruik voor meer dan één stemming tegelijkertijd. Gemeenten moeten vervolgens zelf beoordelen of in een concreet geval de stemmachine voor alle op dezelfde dag te houden stemmingen kan worden ingezet. Hierbij zal, afhankelijk van het type stemmachine, de omvang van het stempaneel een rol spelen, aldus de Kiesraad.

Anders dan de Kiesraad ben ik van mening dat het aantal stemmingen waarvoor een stemmachine ten hoogste mag worden ingezet, bij de goedkeuring van de stemmachine dient te worden vastgesteld. Ik ben het echter eens met de Kiesraad dat de vraag of de stemmachine in het concrete geval daadwerkelijk voor alle op dezelfde dag te houden stemmingen kan worden ingezet (ook als dat aantal stemmingen het in het goedkeuringsbesluit vastgelegde maximum niet overschrijdt) door de gemeenten zelf dient te worden beoordeeld. Op grond van artikel J 12a van het Kiesbesluit geschiedt die beoordeling door de burgemeester. De burgemeester zal daarbij onder meer de door de Kiesraad genoemde aspecten dienen te betrekken.

De vastlegging van een maximum aantal stemmingen in het goedkeuringsbesluit is van belang in verband met het feit dat de (technische) capaciteit van de stemmachine begrensd is, mede gelet op de (technische) eisen die krachtens de Kieswet aan de inrichting van de stemmachine worden gesteld. Een goedkeuring voor meer dan één stemming, zonder dat daarbij een maximum is aangegeven, geeft aan de burgemeester onvoldoende inzicht of de stemmachine in staat is het in een concreet geval beoogd aantal stemmingen te verwerken. Een dergelijk risico dient in een stemprocedure niet aanwezig te zijn. De capaciteit van de diverse typen stemmachines zal zeer uiteen kunnen lopen, tot zelfs zeer theoretische (hoge) aantallen stemmingen toe. Een goedkeuring voor een onbeperkt aantal stemmingen is in de praktijk niet te geven en ook niet nodig. Bovendien is het wenselijk dat voor de betrokkenen duidelijkheid bestaat met betrekking tot het aantal stemmingen waarop de testprocedure gericht is geweest. Bij de beoordeling of de stemmachine aan de in en krachtens de Kieswet gestelde eisen voldoet, zal dan ook als uitgangspunt worden genomen het aantal stemmingen waarvoor de leverancier van de stemmachine goedkeuring verzoekt. Ook voor de keuringsinstelling, die krachtens de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 beproeft of de stemmachine aan de in en krachtens de Kieswet gestelde voorwaarden voldoet, is een dergelijke opgave van de leverancier van belang, opdat niet door *trial and error* hoeft te worden nagegaan hoeveel stemmingen met behulp van de stemmachine tegelijkertijd kunnen worden gehouden. Daarbij wordt er van uitgegaan, dat de leverancier goedkeuring zal vragen voor een aantal stemmingen dat zich redelijkerwijs in de praktijk tegelijkertijd kan voordoen, en niet per definitie voor de theoretische maximumcapaciteit van de stemmachine.

² Kamerstukken II 1999/2000, 27 034, nr. 5, blz. 49.

De wijzigingen laten uiteraard de geldigheid van de bestaande goedkeuringen van stemmachines voor gebruik bij twee stemmingen tegelijkertijd onverlet.

In verband met de wijziging van artikel J 14a is ook artikel J 12a van het Kiesbesluit gewijzigd.

De wijziging van het Kiesbesluit brengt met zich mee, dat ook Model J 33-1 en de Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997 op dit punt gewijzigd worden.

Onderdeel I

Naar aanleiding van het advies van de Kiesraad betreffende het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur ter uitvoering van de Tijdelijke referendumwet (Tijdelijk referendumbesluit) d.d. 31 augustus 2000, nr. KR00/71862, is gebleken dat de tekst van artikel J 15a, zoals ingevoegd bij een wijziging van het Kiesbesluit in 1997³ lijkt te bepalen dat een stemmachine die eenmaal voor een referendum is gebruikt, daarna niet meer mag worden ingezet bij verkiezingen waarop de Kieswet van toepassing is. Het woord "verkiezingen" in artikel J 15a (oud) lijkt het gebruik van de stemmachine bij referenda uit te sluiten. Blijkens de nota van toelichting bij artikel J 15a (oud) is dit echter niet de bedoeling van deze bepaling geweest.⁴ Een andere uitleg zou bovendien de ongewenste consequentie hebben gehad, dat ook de reikwijdte van artikel J 14a van het Kiesbesluit aanzienlijk zou zijn ingeperkt. Een stemmachine die op grond van artikel J 14a (oud) van het Kiesbesluit voor twee stemmingen tegelijkertijd was goedgekeurd en vervolgens bij een gemeentelijk referendum werd ingezet, zou daarna nooit meer voor verkiezingen mogen worden gebruikt. Met de wijziging van artikel J 15a wordt de betekenis van dit artikel verduidelijkt. De Kiesraad heeft in zijn advies betreffende het onderhavige besluit aangegeven, in te stemmen met deze wijziging en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen.

Artikel II

Voor een wijziging van de bepalingen in het Kiesbesluit met betrekking tot het stemmen anders dan door middel van stembiljetten, die hun grondslag vinden in artikel J 34, eerste lid, van de Kieswet geldt ingevolge het tweede lid van dat artikel een voorhangprocedure van twee maanden na de datum van plaatsing in het Staatsblad. In zijn advies betreffende het onderhavige besluit geeft de Kiesraad echter aan, te betwijfelen of het onderhavige besluit mede zijn grondslag vindt in artikel 34, eerste lid, van de Kieswet. Naar de mening van de raad betreffen de wijzigingen in de eerste plaats voorschriften met het oog op de combinatie van stemmingen, waarvoor artikel J 6 van de Kieswet de basis is, en in de tweede plaats nadere regels voor de bij de stemming gebruikte *techniek* op grond van artikel J 33, eerste lid, van de Kieswet. Volgens de Kiesraad gaat het in dit besluit niet zozeer om nadere regels over het *stemmen* door middel van stemmachines. Ik deel de mening van de Kiesraad, dat de voorhangprocedure van artikel J 34, tweede lid, van de Kieswet niet van toepassing is op het onderhavige besluit. Artikel II is met het oog hierop aangepast.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

K.G. de Vries

³ Besluit van 9 april 1997 tot wijziging van het Kiesbesluit inzake het stemmen door middel van elektronische stemmachines (Stb. 164).

⁴ Stb. 1994, 164, blz. 13, laatste alinea van onderdeel F.

KIESWET

Artikel J 6

De gemeenteraad kan bepalen dat tegelijk met de stemming in het stemlokaal een andere, door de gemeenteraad uitgeschreven, stemming plaatsvindt. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden voorschriften gegeven met het oog op de combinatie van de stemmingen.

Artikel J 33

1. Het stemmen anders dan door middel van stembiljetten vindt alleen plaats, indien daarbij overeenkomstig bij algemene maatregel van bestuur gestelde nadere regels een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken goedgekeurde techniek wordt gebezigd.
2. Aan een techniek als vorenbedoeld wordt alleen dan goedkeuring verleend, indien deze tenminste aan de volgende eisen voldoet:
 - a. het geheime karakter van de stemming moet zijn gewaarborgd, ook indien de kiezer geen keuze wenst te maken;
 - b. de te bezigen apparatuur dient van degelijke makelij te zijn en moet door de kiezer op eenvoudige wijze en zonder gevaar voor storingen of onvolkomen werking kunnen worden bediend;
 - c. de kandidatenlijsten, het aan elke lijst toegekende nummer en de aanduiding van de politieke groepering, moeten op duidelijke wijze kunnen worden vermeld;
 - d. de kiezer moet zijn stem slechts éénmaal kunnen uitbrengen en moet de gelegenheid hebben een gemaakte vergissing te herstellen.
3. Aan de goedkeuring kunnen voorschriften worden verbonden.
4. Van de goedkeuring wordt mededeling gedaan in de *Nederlandse Staatscourant*.

KIESBESLUIT

Artikel J 14

1. Een elektronische stemmachine mag slechts bij de verkiezingen worden gebruikt, indien zij zonder enige afwijking behoort tot een door Onze Minister van Binnenlandse Zaken goedgekeurd merk en type.
2. De goedkeuring wordt verleend indien de stemmachine voldoet aan de eisen die gesteld worden in artikel J 33, tweede lid, van de Kieswet, artikel J 14b en de Ministeriële regeling, bedoeld in het vierde lid, en is voorzien van een deugdelijke gebruiksaanwijzing voor de kiezer.
3. Onze Minister van Binnenlandse Zaken is bevoegd een verleende goedkeuring in te trekken.
4. Bij ministeriële regeling worden geregeld:
 - a. de procedure met betrekking tot de goedkeuring van de stemmachines;
 - b. de nadere voorwaarden waaronder de goedkeuring van stemmachines voor gebruik bij de verkiezingen wordt verleend;
 - c. de gronden waarop een verleende goedkeuring kan worden ingetrokken;
 - d. de procedure met betrekking tot de intrekking van de goedkeuring.

Artikel J 14a

1. Een stemmachine mag slechts voor twee stemmingen tegelijk worden gebruikt, indien Onze Minister van Binnenlandse Zaken de stemmachine voor dit gebruik heeft goedgekeurd.
2. Onze Minister van Binnenlandse Zaken kan voorwaarden verbinden aan de goedkeuring.
3. Artikel J 14, derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Centrale Dienst voor In- en Uitvoer

CDIU

Central Licensing Office for Import and Export

Telefaxbericht

Facsimile message

Datum Date

05 april 2001

Aantal pagina's (inclusief dit voorblad)

Number of pages (including this page)

2

Aan To

Naam bedrijf Name company

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Ter attentie van To the attention of

Gerard Boon

Afdeling Department

Dir. Constitutionele Zaken en Wetgeving

Telefoon Telephone

070-426 75 08

Telefaxnummer Facsimilenumber

070-426 76 34

Van From

Naam Name

Tineke Elzer

Afdeling Department

EU/EVA/WTO-Notificaties

Telefoon Telephone

+ 31 50 - 523 92 44

Telefaxnummer Facsimilenumber

+ 31 50 - 523 92 19

Opmerkingen Remarks

EU-notificaties 2001/0153/NL "Wijziging Kiesbesluit" van BiZa
(Richtlijn 98/34/EG)

Hierbij delen wij u mede dat de termijn van drie maanden, bepaald in
artikel 9, lid 1 van Richtlijn 98/34/EG, eindigt op 05-07-2001.

Met vriendelijke groet,

Kopie: hr. Boon (BiZa)
mw. Smits (EZ)

Kantooradres
Engelse Kamp 2

Postbus 30003
9700 RD GRONINGEN

Telefoon 050 523 91 11
Telefax 050 526 06 98

Ministerie van Financiën - Belastingdienst - Douane / CDIU
De Heer IJ.G. van der Heiden

Bericht 003

Mededeling van de Commissie - SG(2001) D/50792
Richtlijn 98/34/EG
Kennisgeving: 2001/153/NL

Ontwerp voor een technisch voorschrift

(MSG: 200100792.NL)

1. MSG 003 IND 2001 0153 NL NL 05-07-2001 04-04-2001 COM STANDSTILL
05-07-2001

De tekst van het ontwerp voor een technisch voorschrift waarop deze kennisgeving
betrekking heeft, is door de Commissie ontvangen op 04-04-2001. De in artikel 9,
lid 1, van Richtlijn 98/34/EG vastgelegde termijn van drie maanden eindigt
derhalve op 05-07-2001. De tekst zal zo spoedig mogelijk worden medegedeeld.

David O'Sullivan
Secretaris-Generaal
Europese Commissie

31072006

Centrale Dienst voor In- en Uitvoer

CDIU

Central Licensing Office for Import and Export

Telefaxbericht

Facsimile message

Datum Date 02 april 2001

Aantal pagina's (inclusief dit voorblad)
Number of pages (including this page) 3

Aan To

Naam bedrijf Name company Ministerie van Binnenlandse Zaken
Gerard Boon
Ter attentie van To the attention of
Afdeling Department Dir. Constitutionele Zaken en Wetgeving
070-4267508
Telefoon Telephone
Telefaxnummer Facsimilenumber 070-4267634

Van From

Naam Name Hennie Boekema
Afdeling Department EEG/EVA/WTO-Notificaties
Telefoon Telephone +31 50 52 39275
Telefaxnummer Facsimilenumber +31 50 52 39 219

Opmerkingen Remarks

Notificatie (Richtlijn 98/34)

Hierbij doen wij u toekomen een kopie van MSG 001 met vermelding van het door de Europese Commissie toegekend notificatienummer 2001/0153/NL.

kopie aan: dhr. Boon/dhr. Reimer (Min. Biza)
mw. Smits (EZ)

Met vriendelijke groet,

Kantooradres
Engelse Kamp 2

Postbus 30003
9700 RD GRONINGEN

Telefoon 050 523 91 11
Telefax 050 526 06 98

Richtlijn 98/34/EG

Notifikation - Notifizierung - Πρωτοκοίνηση - Notification - Notificación -
Notification - Notifica - Kennisgeving - Notificação - Ilmoitus - Anmälan :
2001/153/NL.

Fristerne indledes ikke - Kein Fristbeginn - Καμία έναρξη προθεσμίας - Does not
open the delays - No abre el plazo - N'ouvre pas de délais - Non fa decorrere la
mora - Geen termijnbegin - Nao inicia o prazo - Määräaika ei ala tästä - Inleder
ingen frist.

(MSG: 200100758.NL)

1. MSG 001 IND 2001 0153 NL NL 29-03-2001 NL NOTIF

2. Nederland

3a. Ministerie van Financiën
Belastingdienst/Douane centrale dienst voor in- en uitvoer
Afdeling T.R.

3b. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

4. 2001/153/NL - IOO

5. Ontwerp-besluit tot wijziging van het Kiesbesluit (goedkeuring van
stemmachines voor meer dan één stemming tegelijk)

6. Stemmachines voor het gebruik bij de verkiezingen van algemeen
vertegenwoordigende organen.

7. -

8. In Nederland kan bij de verkiezingen alleen met stemmachines worden
gestemd die zijn goedgekeurd door de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties. Ten behoeve van deze keuring zijn voorwaarden voor
stemmachines vastgelegd in de Kieswet, het Kiesbesluit en de daarop gebaseerde
Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997. Daarbij wordt een aantal
functionele eisen gesteld m.b.t. de betrouwbaarheid, gebruikersvriendelijkheid
en ter waarborging van het geheime karakter van de stemming. Niet wordt bepaald
op welke wijze in technisch opzicht aan deze voorwaarden voldaan moet worden.
Dit staat derhalve vrij aan de producenten.

Stemmachines kunnen onder de huidige regelgeving worden goedgekeurd
voor het gebruik tijdens (maximaal) twee stemmen tegelijkertijd. Met de
onderhavige wijziging van het Kiesbesluit wordt beoogd, de goedkeuring van
stemmachines mogelijk te maken voor het gebruik bij meer dan twee stemmen
tegelijkertijd. Van meer dan twee stemmen tegelijkertijd kan sprake zijn,
indien op één dag bijvoorbeeld gemeenteraadsverkiezingen,
deelgemeenteraadsverkiezingen en een referendum worden gehouden.

Artikel I, onderdeel G, van het onderhavige ontwerp-besluit
(wijziging van artikel J 14a van het Kiesbesluit) bevat mogelijk een technisch
voorschrift.

De regels inzake de voorwaarden en de goedkeuring van stemmachines
zijn in 1997 genotificeerd (notificatienummer 97/0062/NL).

9. Diverse typen stemmachines zijn technisch reeds voorbereid op het gebruik
bij meer dan twee stemmen tegelijkertijd. Stemmachines kunnen op grond van de
huidige regelgeving echter slechts worden goedgekeurd voor het gebruik tijdens
maximaal twee stemmen tegelijkertijd. Op dit moment is een voorstel voor een
Tijdelijke referendumwet aanhangig bij de Eerste Kamer. Indien dit voorstel tot

1072006

1
wet wordt verheven en in werking treedt, is een toename te verwachten van het aantal malen dat méér dan twee stemmingen tegelijkertijd plaatsvinden. Het is gewenst dat daarbij stemmachines kunnen worden ingezet. Het onderhavige ontwerpbesluit beoogt de goedkeuring van stemmachines voor dat gebruik mogelijk te maken.

Notificatie aan het secretariaat van de Wereld Handelsorganisatie is niet nodig, aangezien de ontwerp-wijziging van het Kiesbesluit (die beoogt de toepassingsmogelijkheden van stemmachines te verruimen ten opzichte van de huidige regeling) geen significante handelsbelemmering oplevert.

10. Het ontwerp-besluit is gebaseerd op de artikelen J 6 en J 33, eerste lid, van de Kieswet (bijlage 2). Voorts is de huidige tekst van de artikelen J 14 en J 14a bijgevoegd (bijlage 3).

11. Neen

12. -

13. Neen

14. Neen

David O'Sullivan
Secretaris-Generaal
Europese Commissie

31072006